

Ellenőrző jegyek

Hraskó András és Salát Máté gyűjtése

Tartalom

A fejezetcímre duplán kattintva a megfelelő részhez ugorhatsz

Vasúti kocsik

ISBN

Bookland

Az adózó polgár adóazonosító jelének képzési szabályai

A Társadalombiztosítási Azonosító Jel képzési szabályai

Az 1997. január 1. előtt született polgár személyi azonosítójának képzési szabályai

Az 1996. december 31-e után született polgár személyi azonosítójának képzési szabályai

A bankszámlák

Vasúti kocsik

**Az egységes nemzetközi kocsiszám-rendszer felépítése
(tizenkét-jegyű pályaszám)**

Egy példa:

MÁV
51 55 39-30 016-7
AB

A tizenkétjegyű pályaszám felépítése:

1., 2. számjegy: forgalmi csererendszer (egyezményi közlekedtetetőség) kódszámai. Személykocsiknál 50-79 van, azt jelzi, hogy hol és hogyan közlekedhet a kocsi.

Néhány példa:

50: belföldi forgalmi (klímaberendezéssel vagy anélkül);

51: rögzített nyomtávolságú nemzetközi forgalomra alkalmas, klímaberendezés nélkül;

52: különböző nyomtávolságú (1435/1524mm), nem légkondicionált (ilyenek a Magyarországon közlekedő orosz és ukrán kocsik)

61: rögzített nyomtávolságú, klímaberendezéssel;

00-49 és 80-89: teherkocsi.

90-99: vontatójárművek (mozdonyok, motorkocsik)

3. és 4. számjegy: a tulajdonos vagy a beállító vasút kódszámai.

Néhány példa:

43: Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Rt.

44: Budapesti Helyiérdekű Vasutak, illetve UIC tagságának megszűnése miatt kódszámát 2000-től a Szerb Köztársaság Vasútjai (ŽRS Željeznice Republike Srpske) kapták meg

53: Román Vasutak

54: Cseh Vasút

55: Magyar Államvasutak

56: Szlovák Köztársaság Vasutai: a szlovák vasutak szervezete a vasútreform során két külön gazdasági társaságba szerveződött, az eredeti ŽSR (Železnice Slovenskej Republiky) nevet a közművi társaság örökölte, a kereskedő vasúttársaság (a járművek tulajdonosa) a Vasúttársaság Rt. (Železničná spoločnosť a. s. (ŽSSK)) lett.

80: Német Vasút

81: Osztrák Szövetségi Vasutak

Az 5-11. jegyekben személy és teherkocsik számozási rendszere kissé eltér egymástól

Személykocsik:

5., 6. számjegy: az üzemi jellemzők kódszámai. Ezen belül az 5. számjegy jelentése:

0: magánkocsi

1: vasúttulajdonú 1. osztályú személykocsi

2: vasúttulajdonú 2. osztályú személykocsi

3: vasúttulajdonú 1. és 2. osztályú személykocsi

4: vasúttulajdonú 1. vagy 1. és 2. osztályú fekvőhelyes kocsi

5: vasúttulajdonú 2. osztályú fekvőhelyes kocsi

6: fenntartva

7: vasúttulajdonú hálókocsi

8-9: vasúttulajdonú különleges személy- és poggyászkocsi (idetartoznak az étkező és az autószállító kocsik is)

A 6. számjegy a fülkék, illetve az ülőhelyek számát, illetve egyéb jellemzőket ad meg (például emeletes kocsi)

7., 8. számjegy: a műszaki jellemzők kódszámai. A 7. számjegy megadja a kocsi megengedett legnagyobb sebességét:

0, 1, 2: legfeljebb 120 km/h

3, 4, 5, 6: 121-140 km/h

7-8: 141-160 km/h

9: > 160 km/h

A 7. és 8. számjegy együtt adja meg a kocsi energiaellátás-rendszerét (a kocsi fűtéséhez milyen áram kell)

Az 1-8 számjegyekkel lehet megkülönböztetni a különböző kocsi-típusokat.

9., 10., 11. számjegy: a sorozaton belüli sorszám. E három számjeggyel sorszámozzák az azonos típusú kocsikat 000-tól 999-ig. (Néha ennek is lehet jelentése, például 100-tóla kicsit más típusú kocsi)

Teherkocsik:

5., 6., 7. számjegy az üzemi jellemzők kódszámai. Ezen belül az 5. számjegy jelentései:

0: nyitható tetejű kocsi

1: normál építésű fedett kocsi

2: különleges építésű fedett kocsi

3: normál építésű pórekocsi

4: különleges építésű pórekocsi

5: normál építésű nyitott kocsi

6: különleges építésű nyitott kocsi

7: tartálykocsi

8: hűtőkocsi

9: különleges építésű kocsi

A többi számjegy egyéb információkat tartalmaz (például kialakítás, terhelési határ, rakodási hossz).

8., 9., 10., 11. számjegy: a sorozaton belüli sorszám. Mivel egyfajta teherkocsiból általában több van, mint személykocsiból, ezért van erre a célra itt 4 számjegy.

A teherkocsiknál a szám felírása:

21 RIV

55 MÁV

500 6 158-8

E

12. számjegy az önellenőrző szám. Célja a pályaszám felírás helyességének ellenőrzése.

Ezt az előző 11 jegyből számítják ki a következőképpen: a páratlan helyen álló számokat 2-vel szorozzák, a páros helyen állókat 1-gyel, és mindegyik szorzatban veszik a számjegyek összegét; majd az így kapott 11 számot összeadják, végül a 12. jegyet úgy választják meg, hogy az előbbi összeghez hozzáadva 10-zel osztható számot kapjanak. Pld, ha az 51553930016 tizenegy-jegyű számból indulunk ki:

a 11 jegyű szám:	5	1	5	5	3	9	3	0	0	1	6
szorzó:	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
szorzat	1	1	1	5	6	9	6	0	0	1	1
	0		0								2
a jegyek összege:	1	1	1	5	6	9	6	0	0	1	3

akkor az összeg: $1+1+1+5+6+9+6+0+0+1+3=33$, tehát az utolsó, 12. jegy a 7 lesz. A vasúti kocsik 12 jegyű száma: 515539300167.

Az ellenőrzőszám kiszámítására szolgáló algoritmust az UIC 913 jelzetű döntvény tartalmazza, melynek a számításra vonatkozó rendelkezései (IV. és V. fejezet) az egyes járműtipusok egységes megjelölését szabályozó döntvények (UIC 438-1; -2; -3) mellékletét is képezik.

Lásd még:

<http://mercurio.iet.unipi.it/misc/uicnum.html>

<http://home6.inet.tele.dk/pobox36/uic438/u438.htm>

Összeállította: Horváth Márton diák, kiegészítésekkel ellátta: Szabó Csaba.

Forrás (ahol mindezeknek részletesebben is utána lehet nézni): Csiba József: Vasúti kocsik számozása, jelei és feliratai, Budapest MÁV, 1995.

ISBN

A könyvek ISBN kódja 10 jegyű. Az első kilenc jel egy-egy számjegy, ezek az országot, azon belül a kiadót, illetve a könyvet azonosítják; ezen belül nincs rögzítve, hogy e három jellemző melyike hány helyen tárolódik; nagyobb országok, nagyobb kiadók rövidebb, kisebb országok, kisebb kiadók hosszabb karaktersort kapnak; de összesen mindig 9 jegyből áll ez a három rész. A tizedik jegy meghatározására az alábbi egymással ekvivalens feltételek bármelyike alkalmazható.

$$x_{10} \equiv 2 \cdot x_9 + 3 \cdot x_8 + 4 \cdot x_7 + 5 \cdot x_6 + 6 \cdot x_5 + 7 \cdot x_4 + 8 \cdot x_3 + 9 \cdot x_2 + 10 \cdot x_1 \pmod{11};$$

$$x_{10} \equiv 1 \cdot x_1 + 2 \cdot x_2 + 3 \cdot x_3 + 4 \cdot x_4 + 5 \cdot x_5 + 6 \cdot x_6 + 7 \cdot x_7 + 8 \cdot x_8 + 9 \cdot x_9 \pmod{11};$$

$$0 \equiv 1 \cdot x_{10} + 2 \cdot x_9 + 3 \cdot x_8 + 4 \cdot x_7 + 5 \cdot x_6 + 6 \cdot x_5 + 7 \cdot x_4 + 8 \cdot x_3 + 9 \cdot x_2 + 10 \cdot x_1 \pmod{11};$$

$$0 \equiv 1 \cdot x_1 + 2 \cdot x_2 + 3 \cdot x_3 + 4 \cdot x_4 + 5 \cdot x_5 + 6 \cdot x_6 + 7 \cdot x_7 + 8 \cdot x_8 + 9 \cdot x_9 + 10 \cdot x_{10} \pmod{11}.$$

Bookland

A könyvek 13 jegyű vonalkód-számának (Bookland) első három jegye 978 (ez az általánosabb vonalkód-számban a "könyv" azonosítója); a következő 9 jegy az ISBN szám első 9 jegye. Az utolsó, ellenőrző jegyet úgy kell megállapítani, hogy teljesüljön az

$$x_1 + 3x_2 + x_3 + 3x_4 + x_5 + 3x_6 + x_7 + 3x_8 + x_9 + 3x_{10} + x_{11} + 3x_{12} + x_{13} \equiv 0 \pmod{10}$$

összefüggés.

Az adózó polgár adóazonosító jelének képzési szabályai

1. Az adóazonosító jel tízjegyű szám.
2. Az adóazonosító számot az alábbiak szerint kell képezni:
  - a) az 1. számjegy konstans 8-as szám, mely az adóalany magánszemély voltára utal,
  - b) a 2-6. számjegyek a személy születési időpontja és az 1867. január 1. között eltelt napok száma,
  - c) a 7-9. számjegyek az azonos napon születettek megkülönböztetésére szolgáló véletlenszerűen képzett sorszám,
  - d) a 10. számjegy az 1-9. számjegyek felhasználásával matematikai módszerekkel képzett ellenőrzőszám.
3. Az adóazonosító jel 10. számjegyét úgy kell képezni, hogy a 2. a)-c) pontok szerint képzett 9 számjegy mindegyikét szorozni kell azzal a sorszámmal, ahányadik helyet foglalja el az azonosítón belül. (Első számjegy szorozva eggyel, második számjegy szorozva kettővel és így tovább.)

Az így kapott szorzatok összegét el kell osztani 11-gyel, és az osztás maradéka a 10. számjeggyel lesz egyenlő. A 2. c) pont szerinti születési sorszám nem adható ki, ha a 11-gyel való osztás maradéka egyenlő tízzel.

Forrás: CD jogtár, 1. számú melléklet az 1996. évi XX. törvényhez

A Társadalombiztosítási Azonosító Jel képzési szabálya

A TAJ szám egy kilenc számjegyből álló szám, amelyben az első nyolc számjegy egy folyamatosan kiadott egyszerű sorszám, amely mindig az előző, utoljára kiadott sorszámból egy hozzáadásával keletkezik. A kilencedik számjegy ellenőrző ún. CDV kód, melynek képzési algoritmus az alábbi:

A TAJ szám első nyolc számjegyéből a páratlan helyen állókat hárommal, a páros helyen állókat héttel szorozzuk, és a szorzatokat összeadjuk. Az összeget tízzel elosztva a maradékot tekintjük a kilencedik, azaz CDV kódnak.

Forrás: CD jogtár, 2. számú melléklet az 1996. évi XX. törvényhez

Az 1997. január 1. előtt született polgár személyi azonosítójának képzési szabályai

1. A személyi azonosító tizenegy jegyű szám.
2. A személyi azonosítót az alábbiak szerint kell képezni:
  - a) az 1. számjegy a polgár állampolgárságát, születésének évszázadát és nemét jelöli a következők szerint:

	1900. január 1. után született		1900. január 1. előtt született	
	férfi	nő	férfi	nő
magyar	1	2	3	4
nem magyar	5	6	7	8

b) a 2-7. számjegyek a polgár születési évének utolsó két számjegyét, a születés hónapját és napját tartalmazzák;

c) a 8-10. számjegyek az azonos napon születettek születési sorszáma;

d) a 11. számjegy az 1-10. számjegyek felhasználásával, matematikai módszerekkel képzett ellenőrzőszám.

3. A személyi azonosító 11. számjegyét úgy kell képezni, hogy a 2. a)-c) pontok szerint képzett tíz számjegy mindegyikét szorozni kell azzal a sorszámmal, ahányadik helyet foglalja el a személyi azonosítón belül. (Első számjegy szorozva eggyel, a 2. számjegy szorozva kettővel és így tovább.) Az így kapott szorzatokat össze kell adni és az összeget tizeneggyel osztani. Az osztás maradéka a 11. számjeggyel lesz egyenlő. A 2. c) pont szerinti születési sorszám nem osztható ki, ha tizeneggyel való osztás maradéka egyenlő tízzel.

4. Az 1996. december 31-e után képzett személyi azonosító az állampolgárságra utaló adatot nem tartalmaz, azaz a jelzett időpont után képzett személyi azonosító 1. számjegye csak 1, 2, 3 vagy 4 lehet a 2000 előtt született polgárok esetében.

5. A hontalan polgárt - a hontalan, Magyarországon született gyermeke kivételével - a nem magyar állampolgárságnak megfelelő személyi azonosítóval kell ellátni.

Forrás: CD jogtár, 3. számú melléklet az 1996. évi XX. törvényhez

Az 1996. december 31-e után született polgár személyi azonosítójának képzési szabályai

1. A személyi azonosító tizenegy jegyű szám.
2. A személyi azonosítót az alábbiak szerint kell képezni:
  - a) az 1. számjegy az állampolgár születésének évszázadát és nemét jelöli a következők szerint:

1997. január 1. és 1999. december 31-e között született		1999. december 31-e után	
férfi	nő	férfi	nő
1	2	3	4

b) a 2-7. számjegyek a polgár születési évének utolsó két számjegyét, a születés hónapját és napját tartalmazzák;

c) a 8-10. számjegyek az azonos napon születettek születési sorszáma;

d) a 11. számjegy az 1-10. számjegyek felhasználásával, matematikai módszerekkel képzett ellenőrzőszám.

3. A személyi azonosító 11. számjegyét úgy kell képezni, hogy a 2. a)-c) pontok szerint képzett számjegy mindegyikét meg kell szorozni egy számmal, mégpedig a 10. helyen állót eggyel, a 9. helyen állót kettővel és így tovább. A szorzatokat össze kell adni, és az összeget tizeneggyel elosztani. A 2. c) pont szerinti születési sorszám nem osztható ki, ha a tizeneggyel való osztás maradéka egyenlő tízzel.

Forrás: CD jogtár, 3. számú melléklet az 1996. évi XX. törvényhez

A BANKSZÁMLÁK

A pénzforgalmi és a lakossági bankszámla

3. § (1) Pénzforgalmi bankszámlának minősül a pénzforgalomról, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 232/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti, illetőleg az R. 3. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megnyitott bankszámla.

(2) Ha a bankszámlaszerződésben nincs kifejezett utalás arra, hogy a bankszámlát pénzforgalmi bankszámlaként nyitották meg, a bankszámlát lakossági bankszámlának kell tekinteni. Lakossági bankszámla ellen azonnali beszedési megbízást - hacsak a kötelezett ahhoz felhatalmazó levélben hozzá nem járult - kizárólag a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) alapján, végrehajtási eljárás keretében lehet benyújtani. (Az R. alapján megnyitott pénzforgalmi bankszámla és a lakossági bankszámla a továbbiakban együttesen: bankszámla.)

A bankszámla jelölése és a nemzetközi bankszámlaszám

4. § (1) A bankszámlát a belföldi pénzforgalomban elsődlegesen a pénzforgalmi jelzőszám és a bankszámla elnevezése azonosítja. A pénzforgalmi jelzőszám 16 (2x8) vagy 24 (3x8) numerikus karaktert tartalmazó számsor, amelyet az alábbi szabályoknak megfelelően kell kialakítani:

a) Az első nyolc karakterből (irányító kód) az első három számjegy a számlavezető hitelintézetet, a következő négy számjegy (fiókazonosító) pedig a hitelintézet fiókját vagy számlavezető helyét jelöli. A nyolcadik számjegy ellenőrzőszám.

b) A 9-16. karakter vagy a 9-24. karakter a bankszámla tulajdonosának azonosító száma (ügyfélaazonosító). 16 karakter hosszúságú számsor esetében a 16. számjegy, 24 karakter hosszúságú számsor esetében a 24. számjegy ellenőrzőszám. A 24 karakter hosszúságú pénzforgalmi jelzőszám 16. számjegye értelemszerűen szabadon felhasználható.

(2) A pénzforgalmi jelzőszám első három számjegyét (a hitelintézet azonosító kódja) a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) határozza meg, és vezeti azok nyilvántartását.

(3) Az ellenőrzőszámok az előttük álló számjegyek ellenőrzésére szolgálnak. Képzésüket a következő algoritmus szerint kell elvégezni: külön az 1-7., valamint külön a 9-15. vagy 9-23. számjegyeket helyértékük csökkenő sorrendjében meg kell szorozni a "9,7,3,1,...9,7,3,1" számokkal, a szorzatokat összeadjuk, és az eredmény egyes helyértékén lévő számot kivonjuk 10-ből. A különbség az ellenőrzőszám. (Ha a különbség "10", az ellenőrzőszám értéke "0".)

(4) A hitelintézet a pénzforgalmi jelzőszám kialakítását és belső tartalmát a fenti szabályok figyelembevételével szabadon határozza meg.

(5) A nemzetközi bankszámlaszám (International Bank Account Number, a továbbiakban: IBAN) 28 alfanumerikus karaktert tartalmazó számsor, amely nemzetközi fizetések esetében a bankszámlák jelölésére szolgálhat. A nemzetközi bankszámlaszámot az alábbi szabályok alkalmazásával kell kialakítani:

a) az első két karakter Magyarország ISO 3166 szabvány szerinti országkódja: HU;

b) a 3-4. karakter az ellenőrzőszám;

c) az 5-28. karakteren a belföldi pénzforgalmi jelzőszám (16 karakter hosszúságú pénzforgalmi jelzőszám esetében az IBAN képzésekor az utolsó 8 karaktert nullával kell feltölteni).

(6) A nemzetközi bankszámlaszám 3-4. pozícióiban szereplő ellenőrzőszám képzésének algoritmusát az Európai Banki Szabványügyi Bizottság (European Committee for Banking Standards (ECBS) IBAN képzésére vonatkozó szabványa tartalmazza: "IBAN: International Bank Account Number (EBS204 V3-February 2001)".

(7) A hitelintézet a nemzetközi bankszámlaszám kialakítását és belső tartalmát a fenti szabályok figyelembevételével szabadon határozza meg.

Forrás: CD jogtár.